საქართველოს სოც.-დემოკრატიული პარტია

დრ. მთავარ კომიტეტის ორგანო

ტრიბუნა

ყოველდღიური საპოლიტიკო-სალიტერატურო გაზეთი „ტრიბუნა“ თვიურად ღირს 12,500 მ. სამგლოვიარო განცხადება 15,000 მ.; კანტორა ღია დილის 8—2 საათამდე.
რედაქტორის ნახვა შეიძლება მხოლოდ 12—1 საათამდე. რედაქციის მისამართი—ტფილისი დამფუძნებელი კრების ქ. № 6, ფოსტის ყუთი № 190, ტელეფონი 12—29.

ფასი 100 მანეთი

№ 27

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ოთხშაბათი, სექტემბრის 21

1921 წ.

მუდამ მწუხარებაში ყოფი და უნუგეშო მეოხლე მარიამ ივანეს ასული ფარეზიშვილისა გულითადი მწუხარებით აცნობებს ნაცნობთ და მეგობრებს, რომ მის ძვირფას და დაუვიწყარ ქმრის

დავით მიხეილის ძე ფარეზიშვილის

საფლავზედ ნახევარი წლის თავზე გადახდილი იქნება პანაშვიდი ოთხშაბათს, 21 სექტემბერს, ნაშუადღევის 5 საათზედ, ვერის წმ. ნიკოლოზის სასაფლაოზედ

ქალთა ორგანიზაციები

მიმდინარე ცხოვრება ჩვენს წინაშე აყენებს უამრავ საალმშენებლო საკითხებს, რაც მოითხოვს მომქმედ ძალების ერთიანი ორგანიზაციებში დარაზმვას და შეერთებულ, ორგანიზაციულ მონაწილეობას ჩვენი სამშობლოს ასაღორძინებლად.

ერთი დიდი ძალა, რომელიც ყველა პოლიტიკური რეჟიმის მიერ დევნილი იყო და მიჩქმალული—ქალთა მასსა, რომელსაც ჩვენში, როგორც სხვაგან, არაფერი ეკითხებოდა, ვით „დაბალ სქესს“ გარდა ყანაში სადილების მიტანისა, ბავშვის აღზრდისა და სახლის მოვალეობისა.

სოციალისტურ რევოლიუციის უპირველესი მიზანია დანერგვა სპეციფიურ დარგებისა, სავაჭრო და საქალაქო საქმეების სისტემისა, შემოღება სრული თანასწორობისა სქესთა შორის და სოციალური ცხოვრების თანასწორად გამოყენება, როგორც ქალისათვის, ისე კაცისათვის.

პოლიტიკა და ეკონომიკა ყოველი ცოცხალი ძალის საქმეა, სამწუხაროდ ცოცხალ ძალებიდან დღემდე გარიყული იყო ის დიდი მასსა, რომელსაც ქალთა მასსა ჰქვიან. ჩვენ ჩვენს ძალებს სავსებით თავი უნდა მოუყაროთ ამ მხრივ და ქალთა მოძრაობის გაცხოველებით სიცოცხლის გრძნობა შევიტანოთ ამ მასაში.

ქალთა ორგანიზაცია ჩვენ არ გვესმის, როგორც ცალკე ორგანიზაცია. მაგრამ ერ-ჯერობით ქალთადმი განსაკუთრებული ყურადღების მიქცევა, განსაკუთრებული დოხისძიებით მათი ინტერესების მასშტაბით მიუდგება ქართველ სინამდვილეს, იგი შეცდომებს ვერ ასცდება. გახსოვთ გიორგი ერისთავის ცნობილი კომედიის თავადი, რომელიც ქართულ სოფელში კაცის ხელს გაპარსავს უპირებდა მხოლოდ იმისთვის, რომ ოდესაში თურმე ბულვარში გაპარსული ბეგებისთვის მოუკრავს თვალი.

ზოგიერთი სოციალისტიც ასე მსჯელობს: რუსის ნაციონალისტები აგრესიულ პოლიტიკას აწარმოებენ, რადგანაც რუსის ნაციონალისტები გამოსული არიან რუსის მახვილ მემამულეთა წრიდან, როგორც ასეთებს მათ სოციალისტური რეჟიმის მოთმენა არ შეუძლიათ. საქართველოშიც არიან ნაციონალისტები.

მაგ ჰკა მაგათა ისინიც ნაციონალისტები არიან.

ჩვენ კი ვეუბნებით მათ, რომ რუსის ნაციონალისტები მუდამ იმის ცდაში იყვნენ, რომ რუსის დროშის და სახელმწიფოს ქვეშ შეეკრიბათ ყველა მომიჯნე არა ველიკოროსული მოდგმის ერები. მათი პოლიტიკა შეტევითი პოლიტიკა იყო. ამიტომაც ამ ნაციონალიზმის მამამთავარი მილიუკოვი სტამბოლის კენ იმეორდა მუდამ ხელს. ეს იყო ოფენსიური, შეტევითი ნაციონალიზმი.

რუსები მრავალრიცხოვანი ერია, ასეთ ერებს სჩვევიათ წრეს გადასული ექსპანსიურობა. ვანა მარტო რუსი, ინგლისელიც ასეა, იგი ინდოეთში, აფრიკაში, ავსტრალიაში, ყველგან იძახის: „ის ის ბა აფუკილებელ ტექნიკურ საშუალებად მიიჩნია საერთო ორგანიზაციაში მოსაქცევად.

უნდა გამოვეტყუოთ, მენშევიკურმა მთავრობამ და ჩვენმა ძველმა პარტიულმა წინამძღოლებმა არავითარი სერიოზული ყურადღება არ მიაქცეს ქალთა მასსას. ჩვენ ვერ შეურიგდებით იმ აზრს, რომ ქალთა მასსა გარიყული იქმნეს და მასში არ შევიტანოთ აზრი, რომელიც რევოლიუციის და საქართველოს თავისუფლებისათვის საჭიროა.

მართალია, ბოლშევიკები შეუდგნენ ამ ნაკლის შევსებას, მაგრამ მათი მოღვაწეობა ეგრედ წოდებულ უპარტიო ქალთა მოკრებისა ჩვენ არ გვაკმაყოფილებს, ის ვერ შეზიარებს ფართო მასსას, მით უმეტეს პარტიულად განწყობილს.

ჩვენი მიზანია შეექმნათ ახალი და აღვადგინოთ სადაც კი არსებობდა პარტიული ქალთა ორგანიზაციები, მოვამზადოთ ისინი სრულიად საქართველოს პარტიულ ქალთა ყრილობისათვის და შეექმნათ კადრი ქალებისა პოლიტიკური და ეკონომიური მუშაობისათვის.

ადგილობრივი პარტიული ორგანიზაციების მოვალეობაა დაუყოვნებლივ შეუდგეს ამ საქმისათვის მუშაობას და პარტიასთან თავი მოუყაროს ქალთა ძალებს. ტფილისი, სადაც ამ დღეებში შეიქმნება ქალთა ორგანიზაციული სამეული, საერთო ხელმძღვანელობას გაუწევს საქართველოში არსებულ ყველა ჩვენს ქალთა ორგანიზაციებს და საჭიროა ორგანოტო დიდ საკითხების გაშუქებით შეიტანს წვლილს ამ ისტორიულ ხანაში ძირითადი საკითხების გადაწყვეტაში.

სად ჩვენ და სად მილიუკოვი?

როცა მოაზროვნე, პუბლიცისტი რუსეთის მასშტაბით მიუდგება ქართულ სინამდვილეს, იგი შეცდომებს ვერ ასცდება. გახსოვთ გიორგი ერისთავის ცნობილი კომედიის თავადი, რომელიც ქართულ სოფელში კაცის ხელს გაპარსავს უპირებდა მხოლოდ იმისთვის, რომ ოდესაში თურმე ბულვარში გაპარსული ბეგებისთვის მოუკრავს თვალი.

ზოგიერთი სოციალისტიც ასე მსჯელობს: რუსის ნაციონალისტები აგრესიულ პოლიტიკას აწარმოებენ, რადგანაც რუსის ნაციონალისტები გამოსული არიან რუსის მახვილ მემამულეთა წრიდან, როგორც ასეთებს მათ სოციალისტური რეჟიმის მოთმენა არ შეუძლიათ. საქართველოშიც არიან ნაციონალისტები.

მაგ ჰკა მაგათა ისინიც ნაციონალისტები არიან.

ჩვენ კი ვეუბნებით მათ, რომ რუსის ნაციონალისტები მუდამ იმის ცდაში იყვნენ, რომ რუსის დროშის და სახელმწიფოს ქვეშ შეეკრიბათ ყველა მომიჯნე არა ველიკოროსული მოდგმის ერები. მათი პოლიტიკა შეტევითი პოლიტიკა იყო. ამიტომაც ამ ნაციონალიზმის მამამთავარი მილიუკოვი სტამბოლის კენ იმეორდა მუდამ ხელს. ეს იყო ოფენსიური, შეტევითი ნაციონალიზმი.

რუსები მრავალრიცხოვანი ერია, ასეთ ერებს სჩვევიათ წრეს გადასული ექსპანსიურობა. ვანა მარტო რუსი, ინგლისელიც ასეა, იგი ინდოეთში, აფრიკაში, ავსტრალიაში, ყველგან იძახის: „ის ის მაი ჰომ“ (ეს ჩემი შინაა). რუსული ბუნების ექსპანსიურობა მეფავნდება არა მარტო ოფენსიურ ნაციონალიზმის პიონერებში, თვით ისეთი პარტიების წრეშიც, რომელთაც ინტერნაციონალურ კოსმოპოლიტურ ბუნების მოძღვრება აქვთ. საკმარისია მოვიგონოთ რუსის მენშევიკი-სოციალდემოკრატები საქართველოში, რომელთაც არათ ეპიტანავებოდათ ქართული სახელმწიფო დაწესებულებების ნაციონალიზაცია.

საქართველოში კი ნაციონალიზმი მოგვიანებითი, დეფენსიური ხასიათისაა.

ორმოცდ თვის წინად ჩვენ ტფილისელ რუსულ გაზეთის „პრავდა გრუზიის“ თანამშრომლებთან გვქონდა კამათი, მათიკე ნაწერები აშკარად მოწმობდნენ, რომ კომუნისტების წრეშიაც მოიპოვებიან ისეთი პირები, რომ საქართველოში საბჭოთა ძალა უფლების დამყარებასთან პარალელურად ხდება სახელმწიფო დაწესებულებების რუსიფიკაცია. რას იტყვით თქვენ ამაზე? ნუ თუ ის არის ნაციონალიზმი, როცა ქართველი მეცარცხენე სოციალისტები (როგორც თქვენ გვეძახით) ვამბობთ: ეს კომუნიზმი კი არა, ანომალიაა, როცა ინტერნაციონალური პარტიის წევრები ხელს უწყობენ საქართველოს რუსიფიკაციას, თუ ის არის შოვინიზმი რომ ასეთ ანომალიას ბუნებრივად სთვლიან ის ადამიანები რომელნიც თვით გამორკვევის პრინციპთ ეშუქრებიან მთელი ქვეყნის ჩაგრულთა განთავისუფლებას?

პრინციპები რომ დროშაზე დაწერონ ეს კი არ არის ვეკვეცობა, არამედ მისი პრაქტიკულად განხორციელება. თორემ ვინ იცის რომ ამერიკის წ. შტატების ბურჟუა პრეზიდენტი ყველაზე ხმამაღლა ყვიროდა: Self determinaion-ზე (ერთგამორკვევა ინანალისურად.) მაგრამ შარშან იმავ ამერიკაში მთავრობის ჯარებმა 3,000 ჰაიტელ შავკანიანები ნადირივით დახოცეს, ბოლოდ იმიტომ რომ ამ ხალხსაც უნდა თავისი: Sélf determination

რატომ გვინდა რომ ჯუდაშვილის ფორმულა შევცვალოთ? ე. ი. ქართველმა ხალხმა „თავი გაუჭრა ერს ეცხო ნაციონალიზმის გველეშაპს“. იმიტომ, რომ ამ ეცხო ნაციონალიზმის გველეშაპის ბრალია, რომ დღეს საქართველოს რკინის გზაზე, ფოსტა ტელეგრაფში, ტფილისის სახელმწიფო დაწესებულებებში, ტფილისის ქუჩებზე, კლუბებში და თეატრებში, ყველგან, ყველგან სადაც კი საზოგადოებრივი ცხოვრების ნაშან წყალი სჩანს, თვით საქართველოს რესპუბლიკის განათლების კომისარიატშიაც რუსის ინსტრუქტორები და რუსული ენა ბატონობს. დღეს ეს ნაციონალიზმი აქტიურია. საჭიროა ბრძოლა ამ აქტიურ ნაციონალიზმის წინააღმდეგ, მაგრამ როცა ასეთივე ქართული აქტიური ნაციონალიზმი თავს წამოყოფს, ჩვენ ა

ლიუციონურ პროცესში დამარცხებული პარტიები რევოლუციის დამარცხებაზე გაჰკვეიან და მას რეაქციას უწოდებენ.

კაუცკი თავის წიგნში: „Противорѣчія классовыхъ интересовъ Франціи въ 1789 г.“ სამართლიანად აღნიშნავს, რომ „ესა თუ ის პარტია რევოლიუციის იგივეობად არ უნდა მივიღოთ და არ უნდა მივაწეროთ რევოლიუციას ის მიზნები, რომელნიც ხელმძღვანელებს ამა თუ იმ პარტიას“.

მწარე რეალობა და ფაქტია დღეს სისხლის ღვრა და მატერიალი კულტურის უზარმაზარი განადგურება. ბუნებრივად ისმის საკითხი, არის თუ არა შესაძლებელი უსისხლო რევოლიუციები?

მართლაც ისტორიაში მოიპოვებიან ისეთი რევოლიუციები, რომელთაც არ მოუხდენია სისხლის ღვრა და აჯანყებანი. 1688 წ. რევოლიუცია ინგლისში, 1870 წ. რევოლიუცია პარიზში, 1848 წ. რევოლიუცია ნიდერლანდებში, 1881 წ. რევოლიუცია ჩინეთში და სხვა მშვიდობიან რევოლიუციათა რიცხვში არის შესატანი. მაგრამ ამით არ ამოიწურება რევოლიუციების ბუნების მშვიდობიანობა, ისტორიამ ამ რევოლიუციების გვერდით იცის რევოლიუციები უფრო მტკივნეული და ხანგრძლივი. 1848 წ. ვენის რევოლიუცია, თითქოლიც რამდენიმე ათეული მსხვერპლით დასრულდა. ბერლინის რევოლიუცია 10 მარტს, როდესაც მოკლულ იქნა 183 და ივლისის რევოლიუცია 1830 წ., როდესაც მოკლულთა რაოდენობა ავიდა 5.300. გაცილებით დიდია დანაკლისი რეაქციის გამარჯვების დროს, როდესაც რევოლიუცია მარცხდება. ივლისის რევოლიუცია ათეული ათასი მსხვერპლი დაჯდა. კომუნის შესახებ ძმები მარგერიტები სწერენ: „მოკლულთა რიცხვს, ვერაოდეს ვერ გამოარკვევენ, გენერალმა პერმა საიდუმლოდ გადასცა ცნობა ყოფილ მერს არშოს, რომ მარტო ფედერალისტები დაეცა 17,000 კაციო. ამას უნდა დაუმატოთ 67,000 კაცი პარიზის გარეთ დახოცილი, რომ არ ვიანგარიშოთ 12,000 გოსპიტლებში მკვდარი.“ ამბობს როლი.

ხშირად მომხდარა ისეთი ფაქტებიც, რომ შეშინებული მონარქები გარბოდნენ და რევოლიუცია ადგარ საჭიროებდა მომართული იარაღის გასროლას. ასეთი მაგალითი მოხდა გერმანიის პატარა სახელმწიფოებში: ბავარიაში, საქსონიაში, ვიურტემბერგში, ბანდენში და ნასაუში. ანალოგიურ მოვლენას ადგილი ქონდა რომში 1848 წ. და პარიზში 1870 წ.

ცხადია, რამდენიც მოწინააღმდეგე ძალა ადგილს სცლის და ვერ ბედავს ბრძოლას, იმდენად რევოლიუციის საქმე წინ აიდის და მისი გამარჯვება უზრუნველყოფილია, მაგრამ ბრძოლის პროცესის ხიხასტიკე ძალთა დაპირისპირების პირდაპირ პროპორციულია. რამდენადაც დიდია წინააღმდეგობა, იმდენად მეტია შეტევა და მაბასადამე ბრძოლის შედეგი—სისხლის ღვრაც.

ლასალი თავის „მეშჩანთა პროგრამაში“ ამბობს, რომ „ლეგალური რეფორმის გზას დადებით მხარეებთან აქვს ის უხერხულება: რომ მთელი საუკუნოების განმავლობაში საშინელი ნელი ნაბიჯით მიდის წინ, მეორე მხრით რევოლიუციონური გზა ბევრ უხერეულობასთან არის დაკავშირებული, მაგრამ მას აქვს ის უპირატესობა, რომ სწრაფად და ენერგიულად მიყავს იგი პრაქტიკულ ზომამდე“.

როგორია თანამედროვე რევოლიუცია თავისი ძალთა დაპირისპირების მხრივ? თანამედროვე რევოლიუციამი დათმობის და გაქცევის ადგილი აღარ რჩება. აქ ორი დიაძეტრალურად საწინააღმდეგო ძალებია პირისპირ შებმული და სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლაა გამართული. ან ერთი მხარე უნდა განადგურდეს საესებით, ან მეორე. და ამიტომ პროცესიც მეტად მტკივნეულია, მეტი ენერგიის დაჭიმვას ითხოვს მოპირდაპირე ძალებისაგან. პოლიტიკური რევოლიუცია შესაძლებელია წყვიდეს კომპრომისებზე, მაგრამ სოციალური რევოლიუციისათვის ეს ძნელია. დღეს დინასტიური ბრძოლა კი არ არის არც სახელმწიფოებრივი ფორმის შეცვლისათვისაა ომი, დღეს ორი სამეურნეო ორგანიზაცია უპირისპირდება ერთმანეთს, რომელნიც მოწინააღმდეგე პოლუსებზე სდგან და მათი ერთმანეთში

მუშის სიმღერა

მე მუშა ვარ, ქარხნის მუშა, ღარიბულად გამოზდილი;
სიღარიბემ გადმომტყორცნა სულ პატარა სოფლის შვილი;
აღვიზარდე გლეხის ქოხში, ხან მშიერი, ხან ტიტველი;
დედა ნანას მიმღეროდა და ზღაპრებს კი ტყე და ველი.
მაგრამ ეხლა ქალაქში ვარ, აქა ვპოვე ჩემი ბინა;
მუდამ ვშრომობ, ხელთ მიჭირავს ჩაქუჩი და ცხელი რკინა.
ვჭედამ ჩემს ბედს, გზას ვიკაფავ, გზას ეკლებით დაფენილსა.
მოუწოდებ ბრძოლისაკენ ჩემებრ ტანჯულს და დევნილსა.
მსურს ერთხელ და სამუდამოდ დავამსხვრიო ბორკილები;
მოვიშორო, მოვიცილო მრავალჯერა ურცხვი მტრები
და შემდეგ კი ჩემს მამულში მეც ვიგემო შვების ხილი,
ჩემს ენაზე, ჩემს ადათზე გამოვზარდო ჩემი შვილი;
თანასწორი მინდა ვიყვე მთელი ქვეყნის მუშებისა
და არ ვიყვე მაჩანჩალა ნიღაბოსან სტუმრებისა.
ერთის ფიქრით წავალთ წინა ქარხნის მუშა, სოფლის გლეხი;
ვინც ჩვენს სურვილს გადუდგება—დაატყდება რისხვა-მეხი!..

პ. ახალკაცი.

მოთავსება, მათი შერიგება შეუძლებელია. ამ ელენთვე თანამედროვე რევოლიუცია მოითხოვს „ალ ლეთ მეტ მტკიცეულს, ვიდრე ადრე ამ მოითხოვდა ოროულიძე რევოლიუცია დღეს ერსებული. დღეს ევრა მოეხდა „ბაჯართ ქალაქნი“ და სამარ ოპერაციებზე ფიქრი დაკარგა. სოციალისტებმიაც ეი ათელი რიგი ავტორიტეტული პიროვნებანი პაციფისტურ გზას დადგენ, რომლის ტიპური წარმომადგენელია კარ. კაუცკი. ფართო მასაც საშინელ ოკანცვას განიცდის. რეკოლიუციის ხანგრძლივ ყველას აგონებს სიძმილა, სიცივეს, სიცოცხლეს დარეა დაუფერეას, ეაგრეთ ერთის უარყოფია დროს ბეორე მიღების შესაძლეობა უნდა წარმოვიდგინოთ. ვინც დღეს რევოლიუციის უარყოფს მან კაპიტალიზმი და იმპერიალიზმი უნდა მიიღოს. სხვა გზა არ არის, ან ერთი ან მეორე.

როგორია თანამედროვე იმპერიალისტური პოლიტიკა და მილიტარიზმი? უნდა ეოვაგონოთ პაციფისტებს და „მშვიდობიანობის“ მოყვარე ხალხს იმპერიალიზმის მშვიდობიანობა. ამაზედ შემდეგ.

ალ. ამაღლობელი.

მუშრომაჟი ხალხის გედი ქართულ პოეზიაში.

IV

დაჩაგრულთა მფარველობა, მჩაგვრელთ მხილება, ბატონყმობის წინააღმდეგ სიტყვიერ, თუ კალმით ძლიერი, გაბედული ქადაგება, რომელიც ილია ჭავჭავაძის და თანამოაზრეთა სალიტერატურო ძოლვაწეობას განსაკუთრებული ელფერს ანიჭებდა, გრიგოლ ორბელიანის გულსაც მოჰპარვია და კალამი ადებინა, რომ დაეხატა უკვდავი სახე მუშა ბოქულაძისა.

სიყრმიდანვე სიღარიბე სდევნიდა, სიცოცხლე ტანჯვად გადაჰქცეოდა ლუკმა პურის შოვნისთვის. მუდამ ეამ მკერდ დიდ დადიოდა ოფლში იწურებოდა, მტვრიან სახეზე რკინის ფერი დაჰკრავდა და კისერ ჩაქანგებული, შუბლ დაღარული იყო. წვეთ-ულვაში უდროოდ გასთეთრებოდა ნიშნად გულის დრმა ტკივილის, დიდი შრომის მწარე ფიქრების უიმედოდ უნუკეშოდ ყოფნისა. მდიდარმა არ იცოდა, თუ დარიბნიც იყვნენ, თუ სადმე იყო სიმწრით ცხოვრება. სიმწრის მიზეზი კი იყო ძალა დალატი, მოძალისაგან დაჩაგვრა, მეგობრისგან იუდას ამბორი, სატრფოსაგან წყეული სიყვარული, ნაზის ხელით გულს დასმული დაღები. ამის გამო სოფლისგან განდევნა დავიწყებოდა, რაც ოდესმე იყო. ბედად დაუთენდა ტანჯვით შრომა, ოფლით ძებნა ლუკმისა და დღე და ღამე გადიოდა ამ ყოფითა. ის მუშაობდა, სხვა კი იხეირიდნენ. ბედნიერნი, გულით უზრუნველნი. ბალით ესმოდა ლხინის ხმა, გულის დამშვენელი ლექსები საათნავანი, გულით უნდოდა იმასაც ხმა მიეცა მომღერლებისთვის, მაგრამ ჭრელ ხვეულოდა, რითგანაც მათი ტოლი არ იყო. ამის გამო დრმად ჩაძალავდა გულში სიმწარის ოხვრას და მალვით იყურებდა თვალთ მორეულ ცრემლსა, არავის ესმოდა, თუ სადღაც მუშა ჩაკვნესოდა. არარა იყო, ამ ქვეყნად სიამის ერთი დღეც არ ახსოვდა. ტანჯვით შრომის მისცემს სიკვდილ წყერთმია და ბომავალმიც ვერ ჰხედავდა ნუგეშსა, სიხარულის ნათლის მცირედ სხივსა. საწყევრად გადაჰქცეოდა, ვისაც მუშა ეკუთვნებინა ყოველგვარ შვება მიკლებული, კაცთა შორის კაცად მიუჩნეველი, დალონებული, ფერმიხდილი მოხუცებულიყო და მასაგონებლად დაჰმთენოდა თავისი ცხოვრება ვეებითა. როგორც მოსულიყო ისე უნდა გასულიყო ამ სოფლით სიცოცხლის დროს ადავწყებული. ასეთ ბედ დაყოლილი დაბადების დღეს სწყევლიდა არ იცოდა, ვინ ედიდებინა, ვინ დაეწყევლა, დღე კი სიმწრით უდამდებოდა, ადამიანი იყო, თუმცა სიღარიბეა სამოსელი ეცვა, კეთილის გრძნობაც ჰქონდა. ეკეთინელის ლაპარაკს გონება მიზიდული ყურა უგდებდა. აგონდებოდა ყმაწვილობის დღეები, დედის ხმა, მისი ტკბილი ალერსი. თვალწინ ჰაედადგა დიდი ხნის დავიწყებულის და თავის გაჩენის დღეს, თავის ბედს ალარ სწყევლიდა. მაშინ შრომაც დადად უადვილდებოდა და გულდამშვიდებულს ეძინა იმ ღამეს.

ქვეყანა გაჩენილიყო მხოლოდ ნებიერად გაზრდილის განცხრომის ძალთვის ველთა სიმწვანე, ცის ლაჟვარდი, მზის შუქი, გაზაფხული სურნელოვანის ნიავით იმას ეტრფოდა, იმას ეხვეოდა და ატკბობდა. მისთვის ჰპრწყინავდა თვითლამაზ თვალებიანი ასული, მისი ნაზი წელი იმისკენ ისწრაფოდა, მისთვის მიმოჰქრიდა ზღვაში ხელოვნების ძვირფას საუნჯეთა მზიდველი ხომალდები, ისიც მუშა თავისი ღონით, ოფლით, მისთვის იყო დაბადებითვე მსახურად, დილითვე ჰგვიდა ქუჩის უწმინდურებას, რომ მისი სუნი არ სცემოდა განცხრომის ძის ცხვირსა. შორით უმზერდა და კრძალვით მოელოდა მისგან წყალობასა. განცხრომის ძე მეფე იყო, მუშას ძალლადაც არ აგდებდა. თავის დღეში ვერ მიხვდებოდა, რომ ძნელი იყო ლუკმა პურის შოვნა და სიღარიბეზე კაცს უფუჭებდა გულს და უბნელებდა სულის სხივს გონებასა. ამის გამო მდიდარი და ნებიერი ძე განცხრომისა თავის გზას დასდგომოდა სიმდერითა. მუშა კი თავის ბარგს როგორმე მოიხსნიდა... იქ, სადაც ის და მდიდარი თანასწორ იქნებოდნენ, საუკუნო განსასვენებელ ალაგსა:

ეი რა სულის ყვეთება იპოვა სადღეგრძელოს ავტორმა მუშა ბოქულაძესა. ასევე უიმედო და ბედის მორჩილი იყო ილია ჭავჭავაძის გუთნის დედაც, რომელსაც, როგორც ბოქულაძეს სწადდა თავისი ადამიანობა, მაგრამ გრძნობა ზრუნვისა უკეთესი მომავლისათვის, მისწრაფება, რომ თავიდან მოეშორებინა ის მიზეზი რომელიც მათ კეთილ დღეობას, ადამიანურად ცხოვრებას ხელს უშლიდა,—არც ერთს ჰქონია.

გაჭირება მშრომელი ხალხისა ბატონყმობის გადავარდნის შემდეგაც არ მოსპობილა თვით სოფლადაც კი, თორემ ქალაქად ქარხნის მუშას ცხოვრება ახალ გახსაცდელს უმზადებდა, მაგრამ რევოლიუციონურ შეგნებასაც ჰპატრონობდა, რომ ბოლოს და ბოლოს ბრძოლით მოეპოვებინა ადამიანური ცხოვრების უფლება, თავისი ნამუშევარის ნაპირნახულევის ბატონ პატრონი თვითონვე ყოფილიყო. შრომის სუფევაც მაშინ მოვიდოდა!

პეტრე მირიანაშვილი.

ახალი ამბები

— **ზუგდიდი.** უკანასკნელ დროს ბაზარზე სიმინდის ფასები დაეცა, ახალ მოსავლის გამო. უკანასკნელი ფასი სიმინდის 40000 მ.

—1921—22 სამოსწავლო წლის სწავლის დაწყება განზრახულია 1 ოქტომბერს, როგორც საშუალო ისე უმაღლეს სასწავლებლებში.

ტარდება ცხოვრებაში საშუალო სკოლის რეფორმა: დაბალი კლასები 5-მდე გამოყოფილი იქნებიან და შეტანილნი მთლიანი საშრომო სკოლის პი ველ საფეხურებში.

საშუალო სკოლათა 5, 6, 7 და 8 კლასები განაგრძობენ არსებობას და მოქმედებას ტეხნიკუმების სახელწოდებით. გამოცდებისა და გაინეორებითი გამოცდების მაგიერად ამ წელში შემოღებული იქნება კოლოქვიუმები. ბაზარზე არსებული ყველა სასწავლო წიგნები განათლების კომისარიატის მიერ აღრიცხვაზეა ადებული.

ყოველმა სასწავლებელმა ცნობები უნდა წარადგინოს საჭირო სახსწავლო წიგნების შესახებ და ასეთები განაწილდება ყველა სასწავლებელთა შორის.

საკ.-სოც. ფედ. სარ. პარტიაში

ქალთა კრება. ხუთშაბათს, სექტემბრის 22, საღამოს 7 საათზედ „ტრიბუნის“ რედაქციაში შესდგება სოც. ფედერალისტ ქალთა კრება. განსახილველია მეტად საჭირო საკითხები და ვსთხოვთ ამხანაგებს არ დაიკლდენ.

შეიბრალეთ სტუდენტები!

იწყება სასწავლო წელი და არ ვიცით რა ბედი მოელის სტუდენტობას.

ეს კი ვიცით, რომ იმის ნაცვლად რომ სტუდენტების არდადეგები მეცადინეობაში გეეტარებინათ—რიგი მსახურობს საბინაო განყოფილებაში, რიგი სპეკულიანტობს, რიგი „ფარულად“ ემსახურება რომელიმე დაწესებულებას და ყველა ამის შედეგი კი ის არის, რომ დღეს „ჩეკაში“ ნებსით თუ უნებლიეთ რამდენიმე სტუდენტიც ზის სხვა ბანდიტებთან ერთად.

შეიბრალეთ სტუდენტები, ნუ აძლევთ ორეოფულ სამსახურს, ნუ აკისრებთ ისეთ მოვალეობას, რომელიც საჩოთირო და საეშვოა.

მთავრობის მოვალეობაა იზრუნოს ამ მოზარდ თაობაზე და ნუ მიიღებენ ისეთ სამსახურში, რომელიც სარკვილის მეტს არას აძლევს მათ.

მახსოვლებელი.

მწერალთა კონფერენციისათვის.

ოქტომბრის 9-ს მოწვეულ იქნება ტფილისში, მწერალთა სასახლეში სერ. გიორგის ქ. № 13. სრულიად საქართველოს მწერალთა კონფერენცია. ეს კონფერენცია იკრიბება ფრიად რთულ მომენტში. საჭიროა ამ დღისათვის ტფილისში ჩამოვიდნენ საქართველოს პროვინციებიდან იქ მცხოვრებნი ქართველი მწერლები. ჩვენ ვიცით რომ ამ საქმესთვის შესაფერი თავდარიგს დაიჭერს მწერალთა სამჭო და ქართული საზოგადოებაც გულმხურვალედ შეეგებება ამ ფრიად მნიშვნელოვან ფაქტს.

ბ. ჭ—ძე.

რუსეთი

ოდესა. [illegible] ფაბრიკა-ქარხნების კომიტეტების წარმომადგენლებმა [illegible] ს საბჭოს შუამდგომ პლენუმზე, ტროცკიმ განაცხადა: დასავლეთ ევროპის ბურჟუაზიას სურს რუსეთის შიმშილი თავის სასარგებლოდ გამოიყენოს, რომელთაც ერთობ კარგად ესმის, რომ არ შეიძლება მსოფლიო მეურნეობის მოწყობა ურუსეთოდ, რისთვისაც ის იძულებულია დაუახლოვდეს საბჭოთა რუსეთს.

რუმინეთის განწყობილებაზე ტროცკიმ განაცხადა: ამ ჟამად რუმინეთ ეხარს უჭერს პეტლიურას ბანდებს, რომელნიც განადგურებით ემუქრებიან მარჯვენა სანაპირეთის მოსავალს, რომელიც ჩვენთვის უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე დასავლეთ ევროპისა და ამერიკის დახმარება, მაგრამ ჩვენ ვუცხადებთ მთელი მსოფლიოს წინაშე, რომ ჩვენში საკმარისი ძალაა მოვიგეროთ ის ვინც გაბედავს ჩვენს წინააღმდეგ გამოსვლას.

მოსკოვი. 16 სექ „იზვესტიას“ ცნობით მიღებულია საქართველოს წანადადება რუსეთის დამშეულ ბავშვთა ჩვენს მხარეში ევაკუაციის შესახებ.

მოსკოვი. 12 სექ. საქონლის გაცვლა-გამოცვლის ორგანიზაციის შესახებ ირლანდია-რუსეთის კონფერენციამ მიღო დადგენილება, რომ გაიხსნას ფინეთ-რუსეთის საზღვარზე ორი პუნქტი საქონლის გაცვლა-გამოცვლისათვის.

უკრაინის დახმარება.

უკრაინის ერთ-ერთ გუბერნიაში დამშეულთა სასარგებლოდ შეგროვილ იქნა ფულად 41 მილ. მანეთი. სურსათი 500 გ. ჩერნიგოვის გუბ. 68 მილ მან. 5,000 ფუთი პური. ხარკოვის 800 მილ. მან.

დეზერტირობა რელიგიური მოსაზრებით.

(დასაწყისი აკლია). ძოსკოვი. არის შემთხვევები, როცა ახალგაზრდა რეკრუტები სარწმუნოებრივი მოსაზრებით უარს აცხადებენ სახელმწიფო სამსახურზე. ასეთებს ანთავისუფლებენ სამხედრო ბეგრიდან, იმ შემთხვევაში თუ დამტკიცდება, რომ მათ მართლაც სერიოზული სარწმუნოებრივი კრძნობა ალაპარაკებთ.

ვოლგის მხარეხათვის.

რვეულში მოვიდა ნახ. მილ. ფუთი ხორბალი, რომელიც საუბოთა მთავრობას შეუსყიდნია შვეიციაში.

გროზნის მუშები დამშეულთ.

გროზნის რაიკომის მიერ მოწყობილმა საღამომ დამშეულთა სასარგებლოდ შეჰკრიბა 35 მილ. მანეთი.

რკინის გზის აღმშენებლობა

მოსკოვი. 19 სექ. პირველ ნახევარში ა. წ. დაგებულია 300 ვერსი ლიანდაგი. მატარებლების მოძრაობა უკვე დაიწყო.

მოსკოვი. 19 სექ. პეტროკრადის პორტში იტვირთება 3 გემი. საზღვარგარეთ გასამგზავრებლად.

მოსკოვი. 19 სექ. 1—15 ენკენისთვემდე დამშეულ გუბერნიებში გაიგზავნა 826 ვაგონი ხორბალი.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია
გამომცემელი—დრ. მთავარი კომიტეტი.

დავკარგე ამბნოს საწყვრო [illegible] დასახადი წიგნაკი ვთხოვთ მპოვნელს წარმოადგინონ ერეკლეს ამბანოში ალოლომონ ლებანიძესთან.

მათემატიკის მახსოვლებელი
ივ. მარ. მაჩაიძე
(ყოფ. გიმნაზიის დამაარსებ. და გამგე)
ამზადებს საშუალო სასწავლებლის ყველა კლასებში შესახვედლად და მოწმობაზე. განმეორებითი საზაფხულო გამოცდებზე მათემატიკურ საგნებში: ალგებრასა, გეომეტრისა და ტრიგონომეტრიაში, გერმანულ და რუსულ ენებში. პლეხანოვის და ალექსინ ქუჩის კუთხე № 25 და 5. ნახვადა ჩაწერა 7—8 ს. 3—6. 1284